

1 Ko civillietās un krimināllietās izprot ar sprieduma izpildi?

Izpilde (nozīmē piespiedu izpildi, jo, parādniekam brīvprātīgi pildot pienākumus, nav nepieciešams uzsākt tiesvedību) ietver visas procedūras, kas ļauj panākt, ka parādnieks piespiedu kārtā veic savus pienākumus saskaņā ar izpildu dokumentu. Izpildu dokumenti ir galvenokārt spriedumi (pieņemusi Francijas vai citas valsts tiesa) un notariāli akti, kas atzīti par izpildāmiem (sk. 2. punktu tālāk tekstā). Francijas tiesību akti paredz, ka šie dokumenti var parādniekam uzlikt trīs veidu pienākumus — maksāt, veikt darbības vai atturēties veikt darbības, kā arī dot vai atgriezt kaut ko.

Piespiedu izpildes tiesības attiecas tikai uz parādnieka aktīviem — piespiedu izpilde pret personām neeksistē. Tas nozīmē, piemēram, ka parādniekiem nevar piemērot cietumsodu tikai tāpēc, ka viņi nav atmaksājuši parādu. Taču atteikšanās ievērot noteiktus pienākumus (uzturēšanas pienākumus) ir krimināli sodāma, un tas nozīmē, ka pret parādnieku var celt apsūdzību un piemērot brīvības atņemšanas sodu. Tas attiecas arī uz parādnieka īstenotu krāpniecisku maksātnespējas organizēšanu.

Pienākumi maksāt ir izpildāmi, uzliekot arestu parādniekam piederošām naudas summām, kustamam īpašumam vai nekustamam īpašumam. Ja aresta uzlikšana ir saistīta ar naudas summu, arestētā summa tiek nodota kreditoram (piemēram, aresta uzlikšana bankas kontam). Ja aresta uzlikšana ir saistīta ar parādniekam piederošu kustamu vai nekustamu īpašumu, aresta uzlikšanas rezultāts ir aktīva piespiedu pārdošana, un ienākumi no pārdošanas līdz tādām apmēram, kas atbilst prasībai, tiek nodoti kreditoram.

Pienākumi dot vai atgriezt atšķiras atkarībā no aktīva veida. Kustamā īpašuma gadījumā aktīvs tiek apķīlāts, uzliekot tam arestu, lai to atgrieztu likumīgajam īpašniekam. Nekustamā īpašuma gadījumā īpašnieks atgūst īpašuma valdījumu, izliekot otru pusi no īpašuma.

Tā kā ir aizliegts fiziski piespiest personu izpildīt pienākumu veikt darbības vai atturēties veikt darbības, tiesa mudina parādnieku veikt attiecīgos pienākumus, piemērojot tiesas spriedumu, ar kuru uzliek naudas sodu. Naudas soda apmērs atbilst naudas summai, kas parādniekam jāmaksā, ja viņš neveic savus pienākumus. Maksājamo summu aprēķina proporcionāli periodam, kurā pienākums nav pildīts (ja pienākums ir veikt darbības), vai atbilstīgi pienākuma pārkāpumu skaitam, ja pienākums ir atturēties veikt darbības. Tā kā pienākumi maksāt, dot vai atgriezt tiek interpretēti arī kā pienākumi veikt darbības, papildus citiem piespiedu izpildes pasākumiem var tikt piemērots arī naudas sods.

Jāņem vērā arī tas, ka būtībā tikai attiecībā uz pienākumiem, kas noteikti izpildu dokumentā, var īstenot piespiedu izpildes pasākumus.

2 Kura iestāde vai iestādes ir kompetentas izpildes jomā?

Tiesu izpildītāji principā ir vienīgie, kuri veic piespiedu izpildi. Tiesu izpildītāji ir valsts un ministrijas ierēdņi, ko ieceļ tieslietu ministrs, kurš pārbauda, vai tiesu izpildītāji pilda savus pienākumus saskaņā ar stingriem ētikas noteikumiem. Tiesu izpildītāji par sniegtajiem pakalpojumiem saņem atlīdzību (sk. 3. punktu tālāk tekstā). Kreditors sedz piespiedu izpildes pasākumu izmaksas, un parādnieks tās kreditoram pēc tam atlīdzina.

Ja prasības pieteikums tiek iesniegts tiesā, kompetentais tiesnesis būtībā ir izpildes tiesnesis, kurš ir specializējies tiesas tiesnesis (*tribunal judiciaire*).

Visbeidzot, lai gan aizsardzības pasākumus galvenokārt atļauj veikt izpildes tiesnesis, izņēmuma gadījumos šādus pasākumus var atļaut veikt arī Komerclietu tiesas (*tribunal de commerce*) priekšsēdētājs, ja to mērķis ir aizsargāt prasību Komerclietu tiesas jurisdikcijā.

Lai pieprasītu tiesu izpildītājam (*commissaire de justice*; agrāk — *huissier de justice*) uzsākt piespiedu izpildes pasākumus, advokāta klātbūtne nav nepieciešama.

Advokāta klātbūtne procedūrā ir obligāta, ja tiek uzlikts arests nekustamajam īpašumam. Izņēmuma gadījumos parādnieks bez advokāta klātbūtnes var pieprasīt izpildes tiesnesim atļauju personiski pārdot savu īpašumu.

Citās procedūrās advokāta klātbūtne ir obligāta, ja vien apstrīdētais izpildes pasākums neattiecas uz prasījumu, kura summa ir mazāka par 10 000 EUR.

Pēdējā minētajā gadījumā puses var ierasties tiesā personiski vai tām var palīdzēt vai tās var pārstāvēt advokāts, laulātais, kopdzīves partneris, persona, ar kuru pusei ir civilo partnerattiecību vienošanās, puses tiešie radnieki, sānu līnijas radnieki līdz trešajai pakāpei ieskaitot vai personas, kuras puse nodarbina vai kuras ir tieši saistītas ar puses uzņēmumu.

3 Kādi ir priekšnoteikumi, lai lēmums (nolēmums) būtu izpildāms?

3.1 Procesuālā kārtība

Francijā atzīti izpildu dokumenti ir uzskaitīti Civilprocesa izpildes kodeksa (*Code des procédures civiles d'exécution*) L. 111-3. pantā. Tie ir šādi:

juridiski saistoši lēmumi, kurus izdod parastās tiesas vai administratīvās tiesas, un lēmumi, kurus šīs tiesas pasludinājušas par izpildāmiem; ārvalstu pasākumi un spriedumi un šķīrējtiesas lēmumi, kas pasludināti par izpildāmiem ar lēmumu, kuram nevar piemērot pārsūdzību, kas aptur izpildi, neskarot Eiropas Savienības tiesību aktu noteikumus;

Vienotās patentu tiesas pieņemtie spriedumi;

izraksti no oficiāliem samierināšanas ziņojumiem, kurus parakstījis tiesnesis un puses;

notariālie akti, kuros iekļauta klauzula, ar kuru dota atļauja īstenot piespiedu izpildi;

privāti dokumenti, ar ko abi laulātie, savstarpēji vienojoties, piekrīt laulības šķīršanai, ko paraksta advokāti un kas tiek iekļauti notāra lietā Civilkodeksa (*Code civil*) 229-1. pantā noteiktajā kārtībā;

dokumenti, kurus izsniedz tiesu izpildītāji čeka neapmaksāšanas gadījumā vai gadījumā, kad starp kreditoru un parādnieku noslēgta vienošanās saskaņā ar Civilprocesa izpildes kodeksa L. 125-1. panta noteikumiem;

dokumenti, kurus izsniedz juridiskas personas, kas dibinātas saskaņā ar publiskajām tiesībām un aprakstītas likumā, vai lēmumi, kuriem saskaņā ar likumu ir tāds pats spēks kā spriedumam;

darījumi un dokumenti, kuros fiksēta vienošanās, kas panākta mediācijas, samierināšanas vai līdzdalības procedūrā, ja tos paraksta katras puses advokāti un apstiprina kompetentās tiesas kanceleja.

Parasto tiesu spriedumi ir izpildāmi un tādējādi var būt pamats piespiedu izpildes pasākumu uzsākšanai, ja pret tiem netiek vērstas izpildes apturēšanas darbības, piemēram, pārsūdzība vai iebildumi, ja pagaidu izpilde ir obligāta (kas principā attiecas uz pirmās instances nolēmumiem) vai ja tiesnesis ir pieprasījis sava sprieduma pagaidu izpildi. Administratīvo tiesu spriedumi ir izpildāmi arī tad, ja tos var pārsūdzēt.

Atļautie piespiedu izpildes pasākumi

Ja personai ir izpildu dokuments, tā bez tiesneša iepriekšējas atļaujas var uzsākt visus piespiedu izpildes pasākumus, ko paredz Civilprocesa izpildes kodekss. Izņēmuma kārtā divas piespiedu izpildes procedūras var uzsākt tikai ar tiesneša iepriekšēju atļauju, un tās ir:

nopelnīto ienākumu ieturēšana, ko atļauj parādnieka vai personas, kurai izsniegta tiesas pavēle par aresta uzlikšanu viņa rīcībā esošajiem aktīviem, dzīvesvietas izpildes tiesa, ja parādnieks dzīvo ārzemēs vai tam nav pastāvīgas dzīvesvietas;

aresta uzlikšana nekustamajam īpašumam, ko veic tiesa, kurai ir jurisdikcija īpašuma atrašanās vietā.

Turklāt aresta uzlikšanai dzīvesvietai par summu, kas nepārsniedz 535 EUR, arī ir nepieciešama iepriekšēja izpildes tiesneša atļauja.

Civilprocesa izpildes kodeksā paredzētie piespiedu izpildes pasākumi ir dažādi un atšķiras atkarībā no attiecīgo aktīvu veida (nekustamais īpašums, kustamais īpašums, nauda u. c., sk.4.2. punktu tālāk tekstā). Katrā ziņā izpildes pasākumi ir jāierobežo tiktāl, ciktāl tie nepieciešami, lai piedzītu prasījumu, un šo pasākumu izvēli nedrīkst izmantot ļaunprātīgi.

Atkāpjoties no principa, ka piespiedu izpildes pasākumus var uzsākt, tikai pamatojoties uz izpildu dokumentu, pirms izpildu dokumenta izdošanas var piemērot aizsardzības pasākumus. Tie nodrošina iespēju kreditoram aizsargāt savas tiesības līdz izpildu dokumenta izdošanai.

Aizsardzības pasākumi ir arests un tiesas noteikts apgrūtinājums. Šādus pasākumus atļauj veikt tiesnesis, ja pieteikuma iesniedzēja prasības pieteikums pēc būtības ir pamatots un pieteikuma iesniedzējs pierāda apstākļus, kas var apdraudēt parāda atgūšanu. Ja kreditoram ir izdots spriedums, kas vēl nav izpildāms, tiesneša iepriekšēja atļauja nav nepieciešama. Katrā ziņā saskaņā ar šiem nosacījumiem veiktie pasākumi zaudē spēku, ja tiesu izpildītājs neinformē par tiem parādnieku ļoti savlaicīgi un ja kreditors nav uzsācis tiesvedību lietā, lai saņemtu tiesas nolēmumu, kas apstiprina prasību.

Piespiedu izpildes pasākumu veikšanas laiks

Piespiedu izpildes pasākumus var veikt tikai laikā no plkst. 6.00 līdz 21.00. Šādus pasākumus aizliegts veikt svētdienās un valsts svētku dienās, izņemot gadījumus, kad saņemta izpildes tiesneša iepriekšēja atļauja.

Piespiedu izpildes pasākumu izmaksas

Tiesu izpildītāji par sniegtajiem pakalpojumiem saņem atlīdzību. Kreditors sedz piespiedu izpildes pasākumu izmaksas, un parādnieks tās kreditoram pēc tam atlīdzina papildus parādam. Kreditors tomēr sedz daļu šo izmaksu.

Tiesu izpildītāju atlīdzību reglamentē 2016. gada 26. februāra Dekrēts Nr. 2016-230 un 2016. gada 26. februāra rīkojums, ar ko nosaka maksu par katru izpildes pasākumu. Atlīdzība galvenokārt ietver:

fiksētu maksu par katru pasākumu, kas ir rīkojumā noteikts fiksētas likmes maksājums; pamatojoties uz prasības apmēru šo fiksēto maksu reizina ar koeficientu 0,5 (prasībām, kuras pārsniedz 128 EUR), ar koeficientu 1 (prasības apmērs ir no 128 līdz 1280 EUR) vai ar koeficientu 2 (prasības apmērs pārsniedz 1280 EUR);

maksu par procedūras uzsākšanu, ko katram izpildu dokumentam var piemērot tikai vienu reizi, un tā ir 4,29 EUR, ja prasība nepārsniedz 76 EUR; ja prasība pārsniedz šo summu, maksa ir proporcionāla prasības apmēram, taču nepārsniedz 268,13 EUR;

parāda atgūšanas un iekasēšanas maksu – tā ir proporcionāla un mainīga maksa, ko tiesu izpildītājs piemēro tikai tad, kad ir pilnībā vai daļēji atguvis vai iekasējis prasību; katrā ziņā daļu šīs maksas sedz kreditors (Komerclikuma (*Code de commerce*) A. 444-32 pants);

lietu pārvaldības maksu – tiesu izpildītājs piemēro maksu 6,37 EUR apmērā par katru parādnieka veikto maksājumu, izņemot parāda atlikumu, kuram tiesu izpildītājs nav tiesīgs piemērot šo maksu; šīs maksas kopsumma vienā lietā nedrīkst pārsniegt 32,74 EUR;

ceļa izdevumus 7,67 EUR apmērā (8,80 EUR, ja saziņa notikusi, izmantojot tikai elektroniskos līdzekļus);

PVN (20 %);

atsevišķos izņēmuma gadījumos – vienotas likmes nodokli 14,89 EUR apmērā (2017. gada 1. janvārī), ko tiesu izpildītāji maksā valstij;

pasta izdevumus, kas saistīti ar obligāto procesuālo formalitāšu korespondences sūtīšanu;

izmaksas, kas saistītas ar atslēdznieku pakalpojumiem, mantu izvešanu, garāžas izmaksas un mēbeļu uzglabāšanas izmaksas (saskaņā ar rēķinu).

Piemēram, par 10 000 EUR prasības piedziņu izmaksas atsevišķiem izpildes pasākumiem ir šādas:

preventīva aresta uzlikšana bankas kontam – 129,64 EUR, ieskaitot nodokļus (fiksēta maksa, ceļa izdevumi un vienotas likmes nodoklis);

aresta uzlikšana kustamam īpašumam vai tā pārdošana – 114,21 EUR, ieskaitot nodokļus (fiksēta maksa, ceļa izdevumi un vienotas likmes nodoklis);

aresta uzlikšana transportlīdzeklim pēc deklarētās prefektūras – 124,50 EUR, ieskaitot nodokļus (fiksēta maksa, ceļa izdevumi un vienotas likmes nodoklis);

formāls paziņojums, kas izsniegts par aresta uzlikšanu nekustamam īpašumam, – 178,55 EUR, ieskaitot nodokļus (fiksēta maksa, ceļa izdevumi un vienotas likmes nodoklis).

Papildus šīm fiksētajām maksām ir proporcionālas maksas, kas visai prasībai ir 707,52 EUR, ieskaitot nodokļus, no kuriem 118,46 EUR maksā parādnieks un 589,06 EUR maksā kreditors.

3.2 Galvenie noteikumi

Būtībā, lai īstenotu piespiedu izpildes pasākumus, kuru pamatā ir izpildu dokuments, tiesas rīkojums nav nepieciešams (sk. 3.1. punktu iepriekš tekstā).

Kreditori, kuriem nav izpildu dokumenta, var uzsākt aizsardzības pasākumus, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi (sk. 3.1. punktu iepriekš tekstā).

4 Izpildu darbību raksturs un mērķis

4.1 Kāda veida manta var tikt pakļauta izpildu darbībām?

Būtībā piespiedu izpildes pasākumus var vērst pret visiem parādniekam piederošajiem aktīviem.

Taču likums paredz izņēmumus, nosakot konkrētus aktīvus, kuriem arestu uzlikt nevar. Tas jo īpaši attiecas uz:

naudas summām, kas nepieciešamas uzturēšanai, tādēļ, piemēram, nevar uzlikt arestu visiem personas nopelnītajiem ienākumiem, jo šai personai ir jāpatur summa, kas ir pietiekama tās ikdienas vajadzību nodrošināšanai; šo summu nosaka katru gadu, un, to nosakot, tiek ņemti vērā nopelnītie ienākumi un apgādājamo skaits;

kustamai mantai, kas nepieciešama parādnieka ikdienas dzīvei; būtībā šādai mantai var uzlikt arestu tikai, lai panāktu, ka tiek samaksāta par to prasītā cena, vai ja šādai mantai ir būtiska vērtība; šādas mantas uzskaitījums ir iekļauts Civilprocesa izpildes kodeksa R. 112-2. pantā; piemēram, nevar uzlikt arestu parādnieka gultai vai galdam, izņemot, ja aresta iemesls ir tas, ka nav samaksāta šo priekšmetu iegādes cena, vai ja tie ir augstvērtīgi priekšmeti; aktīviem, kas nepieciešami personām ar invaliditāti vai paredzēti slimu personu aprūpei; piemēram, nevar uzlikt arestu personas ar invaliditāti ratiņkrēslam.

Atsevišķos gadījumos arī viena īpašnieka uzņēmumi var izmantot īpašu aizsardzību, kas piemērojama visiem vai daļai to aktīvu.

4.2 Kādas ir izpildu darbību sekas?

Piespiedu izpildes pasākumus attiecībā uz kustamu manu un naudas parādiem veic vairākos posmos. Vispirms tiesu izpildītājs uzlikt arestu. Aresta uzlikšana nozīmē to, ka īpašumu nevar atsavināt. Tas aizliedz parādniekam realizēt kustamo īpašumu, kuram uzlikts arests. Ja parādnieks neievēro šo pienākumu paturēt īpašumu, tiek uzskatīts, ka viņš izdara noziedzīgu nodarījumu. Naudas summas, kurām uzlikts arests, ir bloķētas parādnieka kontā. Tiesu izpildītājs informē parādnieku par uzlikto arestu. Ja parādnieks neapstrīd aresta uzlikšanu, iesniedzot lietu izskatīšanai izpildes tiesnesim, tiesu izpildītājs var apķīlāt kustamo īpašumu, lai to pārdotu publiskā izsolē, vai pieprasīt nodot apķīlātās summas. Ja parādnieks apstrīd aresta uzlikšanu, izpildes tiesnesis vai nu atļauj veikt piespiedu izpildes pasākumu, vai arī aptur to, ja tas nav veikts likumīgi.

Piespiedu izpildes pasākums attiecībā uz ēkām ir aresta uzlikšanas procedūra nekustamajam īpašumam. Vispirms tiesu izpildītājs sniedz parādniekam formālu paziņojumu par aresta uzlikšanu, un tas nozīmē, ka īpašumu nevar atsavināt. Pēc tam kreditors iesniedz lietu izskatīšanai izpildes tiesnesim, un tas lemj par lietas virzību. Ja parādnieks to pieprasa un pats var pārdot īpašumu, tiesnesis lietā nosaka personisku pārdošanu, kā arī nosaka termiņu pārdošanas darījuma pabeigšanai. Ja personiska pārdošana nav iespējama vai darījums nav izdevies, tiesnesis uzdod pārdot īpašumu publiskā izsolē. Publiskā izsole notiek, klātesot tiesnesim, tiesas sēdes laikā.

4.3 Kāds ir izpildu darbību saistošais raksturs?

Izpildu dokumentus pēc būtības var izpildīt 10 gadu laikā (Civilprocesa izpildes kodeksa L. 111-4. pants). Šo periodu sāk skaitīt, uzsākot piespiedu izpildes pasākumu, pamatojoties uz attiecīgo dokumentu.

5 Vai pastāv iespēja pārsūdzēt lēmumu, ar kuru izpildu darbību veikšana tika atļauta?

Šis jautājums attiecas tikai uz:

aresta uzlikšanu, ja kreditoram vēl nav izpildu dokumenta;

rīkojumiem par konkrēta kustamā īpašuma izsniegšanu vai atgriešanu, ja personai, kas pieprasa īpašuma izsniegšanu vai atgriešanu, vēl nav izpildu dokumenta;

atalgojuma apķīlāšanu;

aresta uzlikšanu nekustamajam īpašumam.

Minētās procedūras ir vienīgie piespiedu izpildes pasākumi, ko atļauj izpildes tiesnesis. Tiesneša spriedumu var pārsūdzēt vai arī atkarībā no prasības apmēra var iesniegt pārsūdzību Kasācijas tiesā (*Cour de cassation*).

6 Vai uz izpildi attiecas ierobežojumi, jo īpaši saistībā ar parādnieka aizsardzību vai termiņiem?

Izpildu dokumentus pēc būtības var izpildīt 10 gadu laikā (Civilprocesa izpildes kodeksa L. 111-4. pants). Šo periodu sāk skaitīt, uzsākot piespiedu izpildes pasākumu, pamatojoties uz attiecīgo dokumentu.

Piespiedu izpildes pasākumus var veikt tikai laikā no plkst. 6.00 līdz 21.00. Šādus pasākumus aizliegts veikt svētdienās un valsts svētku dienās, izņemot gadījumus, kad saņemta izpildes tiesneša iepriekšēja atļauja.

Turklāt izpildes pasākumi ir jāierobežo tiktāl, ciktāl tie nepieciešami, lai piedzītu prasījumu, un šo pasākumu izvēli nedrīkst izmantot ļaunprātīgi.

Atsevišķiem aktīviem arestu uzlikt nevar (sk. 4.1. punktu iepriekš tekstā), un, lai uzliktu arestu īpašumam, kurā parādnieks dzīvo, vai lai pārdotu šādu īpašumu, ja izpildes pasākums tiek veikts, lai piedzītu prasību, kas nav saistīta ar uzturētajiem un nepārsniedz 535 EUR, ir jāsaņem iepriekšēja atļauja (Civilprocesa izpildes kodeksa L. 221-2. un R. 221-2. pants)

Visbeidzot, ja parādniekam ir imunitāte pret izpildes pasākumiem, pret viņa aktīviem, uz kuriem attiecas imunitāte, piespiedu izpildes pasākumu vērst nevar. Lai varētu veikt piespiedu izpildes pasākumu attiecībā pret šādai personai piederošu aktīvu, pamatojoties uz to, ka personai nav imunitātes pret izpildi, ir jāsaņem tiesneša iepriekšēja atļauja (Civilprocesa izpildes kodeksa L. 111-1. līdz L. 111-3. pants un R. 111-1. līdz R. 111-5. pants).

Saistītās saites

[Legifrance](#)

[Le site de la Chambre Nationale des Huissiers de Justice \(Tiesu izpildītāju palātas tīmekļa vietne\)](#)

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 22/08/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atsoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.